

**Szkolenie wstępne ogólne BHP dla
praktyk studenckich, praktyk
zawodowych, zajęć praktycznych i
innych form kształcenia zawodowego w
WSP w Andrychowie.**

**ZAKRES OBOWIĄZKÓW I UPRAWNIENÍ
PRACODAWCY I PRACOWNIKÓW
w Wojewódzkim Szpitalu
Psychiatrycznym w Andrychowie**

Obowiązki pracodawcy

Podstawowy obowiązek pracodawcy

Pracodawca odpowiada za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie

Ogólne obowiązki pracodawcy

Pracodawca jest obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki.

Oznacza to w szczególności obowiązek:

- organizowania pracy w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki pracy,
- zapewniania przestrzegania w zakładzie pracy przepisów oraz zasad bhp, wydawania poleceń usunięcia uchybień w tym zakresie oraz kontrolowania wykonania tych poleceń,
- zapewniania wykonania nakazów, wystąpień, decyzji i zarządzeń wydawanych przez organy nadzoru nad warunkami pracy,
- zapewniania wykonania zaleceń społecznego inspektora pracy.

Szczegółowe obowiązki pracodawcy

Dotyczą:

- rozpoczęcia działalności,
- świadczenia pracy przez pracowników zatrudnionych przez różnych pracodawców w tym samym miejscu i czasie,
- obiektów budowlanych i pomieszczeń pracy,
- czynników oraz procesów pracy
- stwarzających szczególne zagrożenie dla zdrowia lub życia pracowników,
- profilaktycznej ochrony zdrowia pracowników,
- wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
- szkoleń bhp,
- środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego,
- służby bhp.

Profilaktyczna ochrona zdrowia pracowników

Podstawowe obowiązki pracodawcy w zakresie profilaktycznej ochrony zdrowia

Ocena i dokumentacja ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną pracą i stosowanie niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających ryzyko.

Informowanie pracowników o ryzyku zawodowym oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami.

Przeniesienie do odpowiedniej pracy pracownika, który stał się niezdolny do wykonywania dotychczasowej pracy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej i nie został uznany za niezdolnego do pracy.

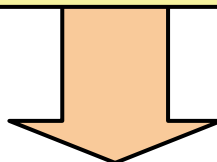
Stosowanie środków zapobiegających chorobom zawodowym i innym chorobom związanym z wykonywaną pracą, w szczególności:

- utrzymywanie w stanie stałej sprawności urządzeń ograniczających lub eliminujących szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiska pracy oraz urządzenia służące do pomiarów tych czynników,
- przeprowadzanie (na swój koszt) badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, rejestrowanie i przechowywanie wyników tych badań i pomiarów oraz udostępnianie ich pracownikom.

Nieodpłatne zapewnienie odpowiednich posiłków i napojów pracownikom zatrudnionym w warunkach szczególnie uciążliwych, jeżeli jest to niezbędne ze względów profilaktycznych.

Wypadki przy pracy

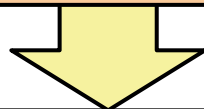
Podstawowe obowiązki pracodawcy w zakresie wypadków przy pracy

- Podjęcie niezbędnych działań zapobiegających zagrożeniom lub eliminujących je, zapewnienie udzielenia pierwszej pomocy osobom poszkodowanym i ustalenia w przewidzianym trybie okoliczności i przyczyn wypadku oraz zastosowanie odpowiednich środków zapobiegających podobnym wypadkom.
- Niezwłoczne zawiadomienie właściwego okręgowego inspektora pracy i prokuratora o śmiertelnym, ciężkim lub zbiorowym wypadku przy pracy oraz o każdym innym wypadku, który wywołał wymienione skutki, mającym związek z pracą, jeżeli może być uznany za wypadek przy pracy.

Choroby zawodowe

Podstawowe obowiązki pracodawcy w zakresie chorób zawodowych

- Obowiązek niezwłocznego zgłoszenia właściwemu organowi PIS i właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy każdego przypadku rozpoznanej choroby zawodowej albo podejrzenia o taką chorobę.
- W razie rozpoznania u pracownika choroby zawodowej:
 - ustalenie przyczyny powstania choroby zawodowej oraz charakteru i rozmiaru zagrożenia tą chorobą, działając w porozumieniu z właściwym organem PIS,
 - niezwłoczne przystąpienie do usunięcia czynników powodujących powstanie choroby zawodowej i zastosowanie innych niezbędnych środków zapobiegawczych,
 - zapewnienie realizacji zaleceń lekarskich.

Podstawowe obowiązki pracodawcy w dziedzinie szkoleń bhp

Pracodawca nie może dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie posiada on wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad bhp.

Pracodawca jest zobowiązany do zapewnienia przeszkolenia pracownika w zakresie bhp przed dopuszczeniem go do pracy oraz do prowadzenia okresowych szkoleń w tym zakresie.

Środki ochrony indywidualnej

Pracodawca nie może dopuścić pracownika do pracy bez środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, przewidzianych do stosowania na danym stanowisku pracy.

Do jego obowiązków należy:

- ✓ dostarczenie pracownikowi nieodpłatnie środków ochrony indywidualnej oraz informowanie go o sposobach posługiwania się tymi środkami,
- ✓ dostarczenie pracownikowi nieodpłatnie odzieży i obuwia roboczego spełniających wymagania określone w Polskich Normach:
 - jeżeli odzież własna pracownika może ulec zniszczeniu lub znacznemu zabrudzeniu,
 - ze względu na wymagania technologiczne, sanitarne lub bezpieczeństwa i higieny pracy,
- ✓ zapewnienie, aby stosowane środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze posiadały właściwości ochronne i użytkowe oraz zapewnić odpowiednio ich pranie, konserwację, naprawę, odpylanie i odkażanie.

Służba bhp

SŁUŻBA BHP

Pracodawca zatrudniający **więcej niż 100 pracowników** zobowiązany jest utworzyć służbę bhp, pełniącą funkcje doradcze i kontrolne w zakresie bhp.

Pracodawca może sam wykonywać zadania służby bhp, jeżeli posiada ukończone szkolenie niezbędne do wykonywania zadań tej służby oraz:

- zatrudnia do 10 pracowników **lub**
- zatrudnia do 50 pracowników i jest zakwalifikowany do grupy działalności, dla której ustalono nie wyższą niż trzecia kategorię ryzyka.

Pracodawca zatrudniający **do 100 pracowników** powierza wykonywanie zadań służby bhp pracownikowi zatrudnionemu przy innej pracy.

W przypadku braku kompetentnych pracowników pracodawca może powierzyć wykonywanie zadań służby bhp specjalistom **spoza zakładu pracy**.

Podstawowe prawa pracownika

POWSTRZYMANIE SIĘ OD WYKONYWANIA PRACY...

... gdy warunki pracy nie odpowiadają przepisom bhp i stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia pracownika albo gdy wykonywana przez niego praca grozi takim niebezpieczeństwem innym osobom.

... wymagającej szczególnej sprawności psychofizycznej, gdy stan psychofizyczny pracownika nie zapewnia bezpiecznego wykonywania pracy i stwarza zagrożenie dla innych osób.

O powstrzymaniu się od wykonywania pracy pracownik ma obowiązek niezwłocznie powiadomić przełożonego!

ODDALENIE SIĘ Z MIEJSCA ZAGROŻENIA

Jeżeli powstrzymanie się od wykonywania pracy nie usuwa zagrożenia dla zdrowia lub życia pracownika, pracownik ma prawo oddalić się z miejsca zagrożenia, zawiadamiając o tym niezwłocznie przełożonego.

Obowiązki pracownika

Podstawowym obowiązkiem pracownika jest przestrzeganie przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Obowiązki szczególne:

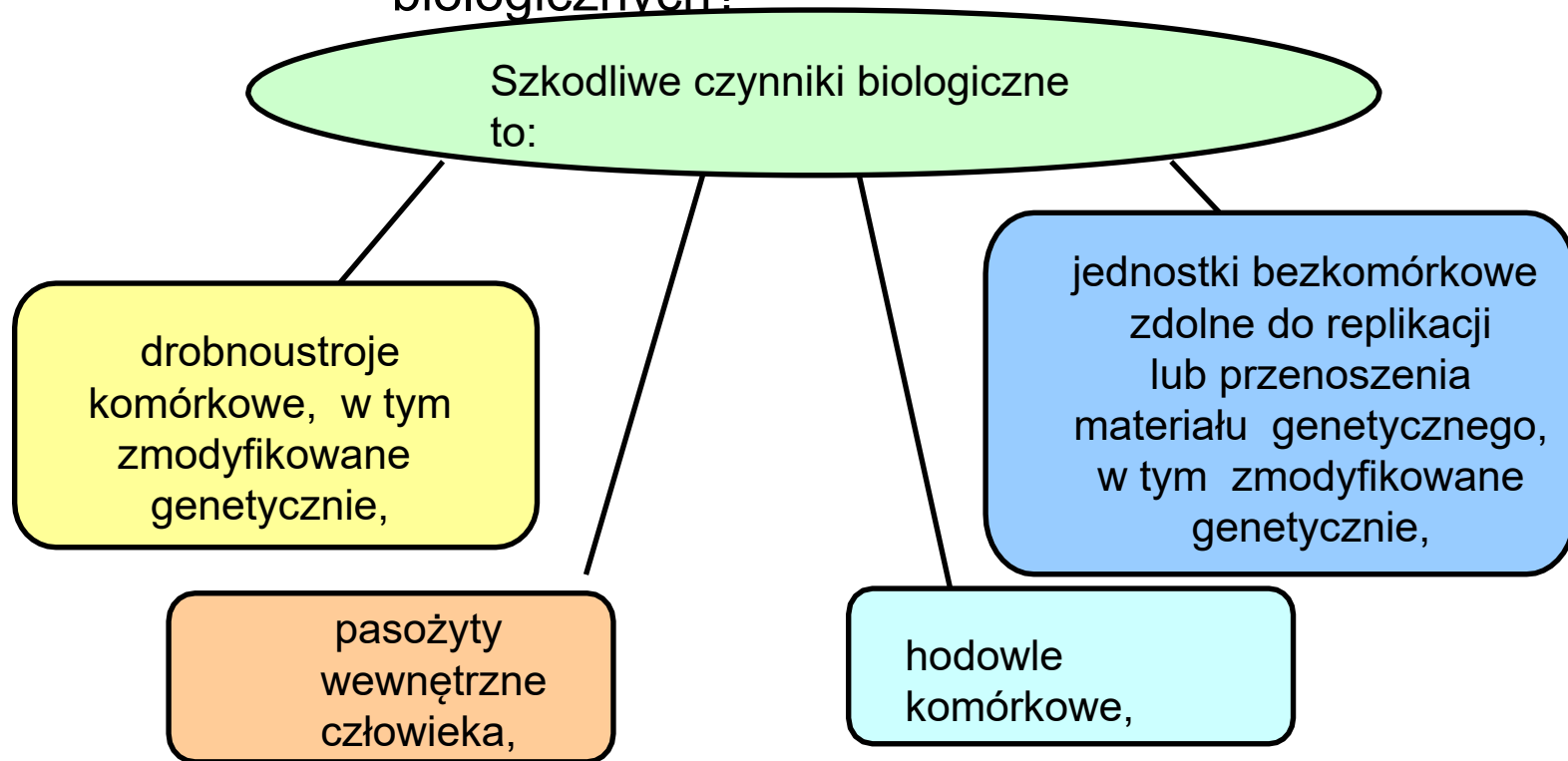
- **Znajomość przepisów i zasad bhp**, branie udziału w szkoleniu i instruktażu z tego zakresu oraz poddawanie się wymagany egzaminom sprawdzającym.
- **Wykonywanie pracy** w sposób zgodny z przepisami i zasadami bhp oraz stosowanie się do wydawanych w tym zakresie poleceń i wskazówek przełożonych.
- **Dbanie o należyty stan** maszyn, urządzeń, narzędzi i sprzętu oraz o porządek i ład w miejscu pracy.
- **Stosowanie środków** ochrony zbiorowej, a także używanie przydzielonych środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego zgodnie z ich przeznaczeniem.
- **Poddawanie** się wstępnym, okresowym i kontrolnym oraz innym zaleconym badaniom lekarskim i stosowanie się do wskazań lekarza.
- **Niezwłoczne zawiadomienie** przełożonego o zauważonym w zakładzie pracy wypadku albo zagrożeniu życia lub zdrowia ludzkiego oraz ostrzeżenie współpracowników i innych osób znajdujących się w rejonie zagrożenia o grożącym im niebezpieczeństwie.
- **Współdziałanie** z pracodawcą i przełożonymi w wypełnianiu obowiązków dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.

Podstawowe obowiązki pracownika dotyczą również osób fizycznych wykonujących pracę na innej podstawie niż stosunek pracy (np. umowa zlecenia) w zakładzie pracy lub miejscu wyznaczonym przez pracodawcę.

SZKOLENIE PRACOWNIKÓW NARAŻONYCH NA SZKODLIWE CZYNNIKI BIOLOGICZNE

Co zaliczamy do szkodliwych czynników biologicznych?

Klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych

W zależności od właściwości zakaźnych czynniki biologiczne zostały zaklasyfikowane do 4 grup zagrożeń.

Kryteriami klasyfikacji czynników do poszczególnych grup są:

zdolność wywoływania choroby u człowieka i ciężkość jej przebiegu,

możliwość rozprzestrzeniania się choroby w populacji,

możliwość zastosowania skutecznej profilaktyki i leczenia.

Grupa 1 i 2 zagrożeń

Grupa 1 zagrożeń
obejmuje czynniki,
przez które wywołanie chorób u ludzi
jest
mało prawdopodobne.

Grupa 2 zagrożeń
obejmuje czynniki, które mogą:

- wywoływać choroby u ludzi,
- być niebezpieczne dla pracowników,
ale rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej
jest
mało prawdopodobne.

Grupa 3 i 3** zagrożeń

Grupa 3 zagrożeń

obejmuje czynniki, które:

- mogą wywoływać u ludzi ciężkie choroby,
 - są niebezpieczne dla pracowników,
- a rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne.

Grupa 3** zagrożeń

obejmuje zaś czynniki biologiczne grupy 3 mogące stanowić ograniczone ryzyko zakażenia dla pracowników, gdyż nie są zazwyczaj zakaźne drogą inhalacyjną.

Grupa 4 zagrożeń

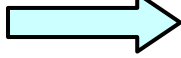

Zazwyczaj nie istnieją w stosunku do czynników należących do 4 grupy zagrożeń skuteczne metody profilaktyki lub leczenia.

Podstawowe obowiązki pracodawców w zakresie bhp

Czynniki biologiczne mogą przedostawać się do organizmu człowieka, wykorzystując drogi narażenia, tj.:

- inhalacyjną – przez wdychanie powietrza zawierającego czynniki biologiczne,
- skórą – przez kontakt skóry i błon śluzowych (nosa, oczu) z czynnikami biologicznymi,
- pokarmową – przez jedzenie i (lub) picie produktów zawierających czynniki biologiczne,
- naruszenie ciągłości tkanek – przez wszczepienie, zabiegi chirurgiczne,
- poprzez wektory, takie jak: kleszcze, owady, gryzonie.

Największe znaczenie mają
czynniki biologiczne przenoszone drogą powietrzną, tzw. bioaerozole.

Czynności narażające na szkodliwe czynniki biologiczne

Narażenie na czynniki biologiczne występuje podczas wykonywania tzw.:

czynności zamierzonych, tj. czynności: takich

↓
bezpośrednio związanych z jednym lub kilkoma czynnikami biologicznymi,

↓
podczas których gatunek czynników biologicznych jest znany,

↓
w normalnych warunkach, gdzie narażenie pracowników jest w wystarczającym stopniu znane lub przewidywalne.

czynności niezamierzonych, tj.

↓
gdzie czynniki biologiczne nie są przedmiotem czynności, ale mogą wystąpić jednocześnie z wykonywaną czynnością, podczas jej wykonywania.

Podstawowe obowiązki pracodawców w zakresie ochrony pracowników

1

Unikanie stosowania szkodliwego czynnika biologicznego, jeżeli rodzaj prowadzonej działalności na to pozwala, poprzez jego zastąpienie innym czynnikiem biologicznym, który zgodnie z warunkami używania nie jest niebezpieczny lub jest mniej niebezpieczny dla zdrowia pracownika.

Ograniczanie liczby pracowników narażonych lub potencjalnie narażonych na działanie szkodliwego czynnika biologicznego.

Projektowanie procesu pracy w sposób pozwalający na uniknięcie lub zminimalizowanie uwalniania się szkodliwego czynnika biologicznego w miejscu pracy.

Podstawowe obowiązki pracodawców w zakresie ochrony pracowników 2

Pracodawca musi zapewnić pracownikom:

właściwe pomieszczenia, urządzenia higienicznosanitarne, a także środki higieny osobistej oraz, jeżeli to konieczne, środki do odkażania skóry lub błon śluzowych,

środki ochrony zbiorowej lub w przypadku gdy w inny sposób nie można uniknąć narażenia – środki ochrony indywidualnej oraz wyraźnie oznakowane miejsce ich przechowywania,

bezpieczne warunki odkażania, czyszczenia, a w razie konieczności – niszczenia odzieży, środków ochrony indywidualnej i wyposażenia, które uległy skażeniu szkodliwym czynnikiem biologicznym,

bezpieczne warunki spożywania posiłków i napojów w wydzielonych pomieszczeniach.

Oznakowanie stanowisk pracy i stref niebezpiecznych

Obowiązkiem pracodawcy jest
oznakowanie

znakiem ostrzegającym przed
zagrożeniem
szkodliwym czynnikiem biologicznym

wszystkich stanowisk pracy i stref
niebezpiecznych,
na których takie zagrożenia mogą
wystąpić.

Bezpieczne postępowanie ze szkodliwym czynnikiem biologicznym

Pracodawca musi stworzyć i stosować procedury bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi występującymi w zakładzie pracy, w tym:

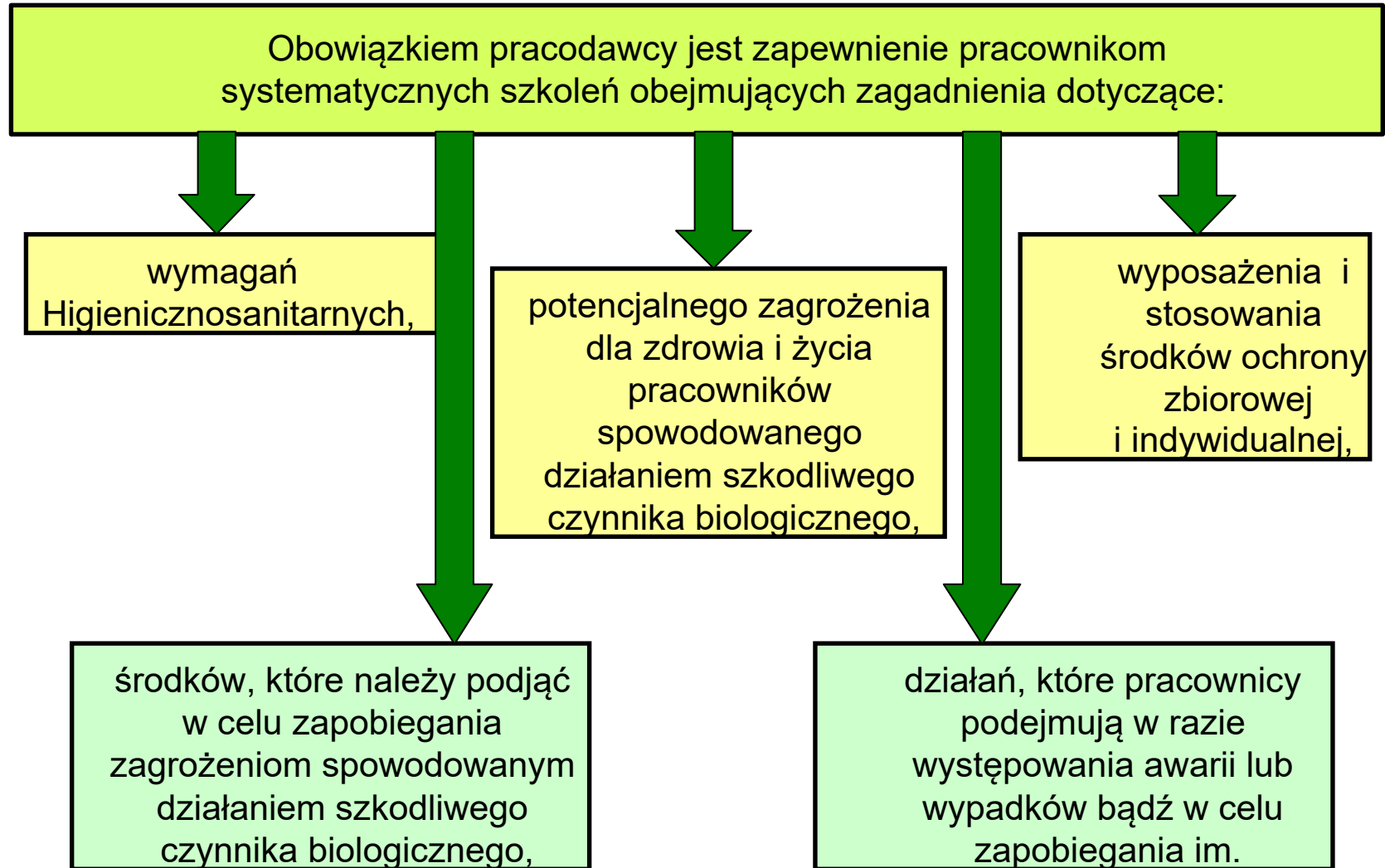
- pobierania,
- transportu oraz
- przetwarzania próbek i materiałów pochodzenia:
 - ✓ ludzkiego lub
 - ✓ zwierzęcego;

bezpiecznego:
 usuwania i
 postępowania ze skażonymi odpadami;

dezynfekcji.

Obowiązek szkolenia pracowników

Obowiązek informowania pracowników

Pracodawca musi poinformować pracowników o:

awarii lub wypadku, związanych z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego, a także o przyczynach tych zdarzeń oraz podjętych i proponowanych środkach mających na celu opanowanie sytuacji,

badaniach lekarskich, z których pracownik może skorzystać po ustaniu narażenia.

Pracodawca musi także dostarczyć pracownikom aktualne pisemne instrukcje postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym, w tym również instrukcje dotyczące postępowania w razie awarii lub wypadku, związanych z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego.

Rejestr prac

Pracodawca ma obowiązek prowadzenia rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3–4 zagrożenia.

Rejestr ten musi uwzględniać w szczególności informacje dotyczące:

liczby pracowników wykonujących takie prace,

wykazu czynności, podczas których pracownik jest lub może być narażony na działanie szkodliwych czynników biologicznych,

imienia, nazwiska, stanowiska oraz telefonu kontaktowego pracodawcy lub osoby przez niego upoważnionej do nadzoru w zakresie bhp.

Rejestr pracowników

Pracodawca musi prowadzić rejestr pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 3–4 zagrożenia. Ten rejestr musi zawierać w szczególności informacje dotyczące:

rodzaju wykonywanej pracy,

stopnia zagrożenia spowodowanego działaniem szkodliwego czynnika biologicznego,

awarii i wypadków związanych z narażeniem na działanie szkodliwego czynnika biologicznego,

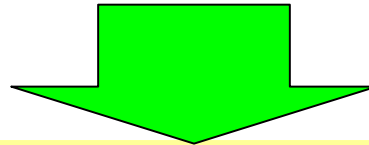
wyniku przeprowadzonej oceny ryzyka z podaniem nazwy szkodliwego czynnika biologicznego i grupy zagrożenia,

liczby pracowników narażonych na działanie szkodliwego czynnika biologicznego,

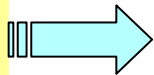
imienia, nazwiska, stanowiska oraz numeru telefonu kontaktowego osoby odpowiedzialnej u pracodawcy za bhp oraz ochronę zdrowia pracowników.

Ocena ryzyka zawodowego

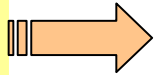
Ocena ryzyka zawodowego polega na zaklasyfikowaniu zidentyfikowanego czynnika do określonej grupy zagrożenia i ustaleniu środków eliminujących narażenie lub ograniczających stopień tego narażenia.

Ocena ryzyka zawodowego powinna być aktualizowana w szczególności w przypadku:

zmiany warunków pracy, która może mieć znaczenie dla zdrowia pracowników,

rozpoznania u pracownika choroby, która może być skutkiem narażenia na działanie szkodliwego czynnika biologicznego w miejscu pracy,

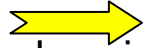

skażenia środowiska pracy w wyniku awarii z udziałem szkodliwego czynnika biologicznego.

Środki ochrony – techniczne

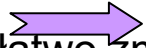
Środki techniczne są to np.:

odpowiednie pomieszczenia higienicznosanitarne, środki ochrony zbiorowej,

zapewnienie bezpiecznych warunków odkażania, czyszczenia, a w razie konieczności niszczenia odzieży, środków ochrony indywidualnej i wyposażenia, które uległy skażeniu szkodliwym czynnikiem biologicznym,

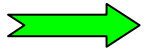
łatwo zmywalne i odporne na działanie środków chemicznych powierzchnie podłóg, ścian i blatów,

urządzenia i środki do mycia i dezynfekcji,

bezpieczne systemy składowania i transportu odpadów,

oddzielenie ludzi od obszarów zagrożonych np. poprzez automatyzację pracy.

Środki ochrony – organizacyjne

Środki organizacyjne, chroniące pracownika przed szkodliwym działaniem czynników biologicznych występujących na stanowisku pracy, są to np.:

ograniczanie liczby pracowników narażonych lub potencjalnie narażonych;

stosowanie znaku ostrzegawczego przed zagrożeniami biologicznymi;

dostarczanie pracownikowi aktualnych pisemnych instrukcji postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym;

informowanie i szkolenie pracowników na temat np.:

zakazu spożywania posiłków oraz nakładania makijażu na stanowiskach pracy,

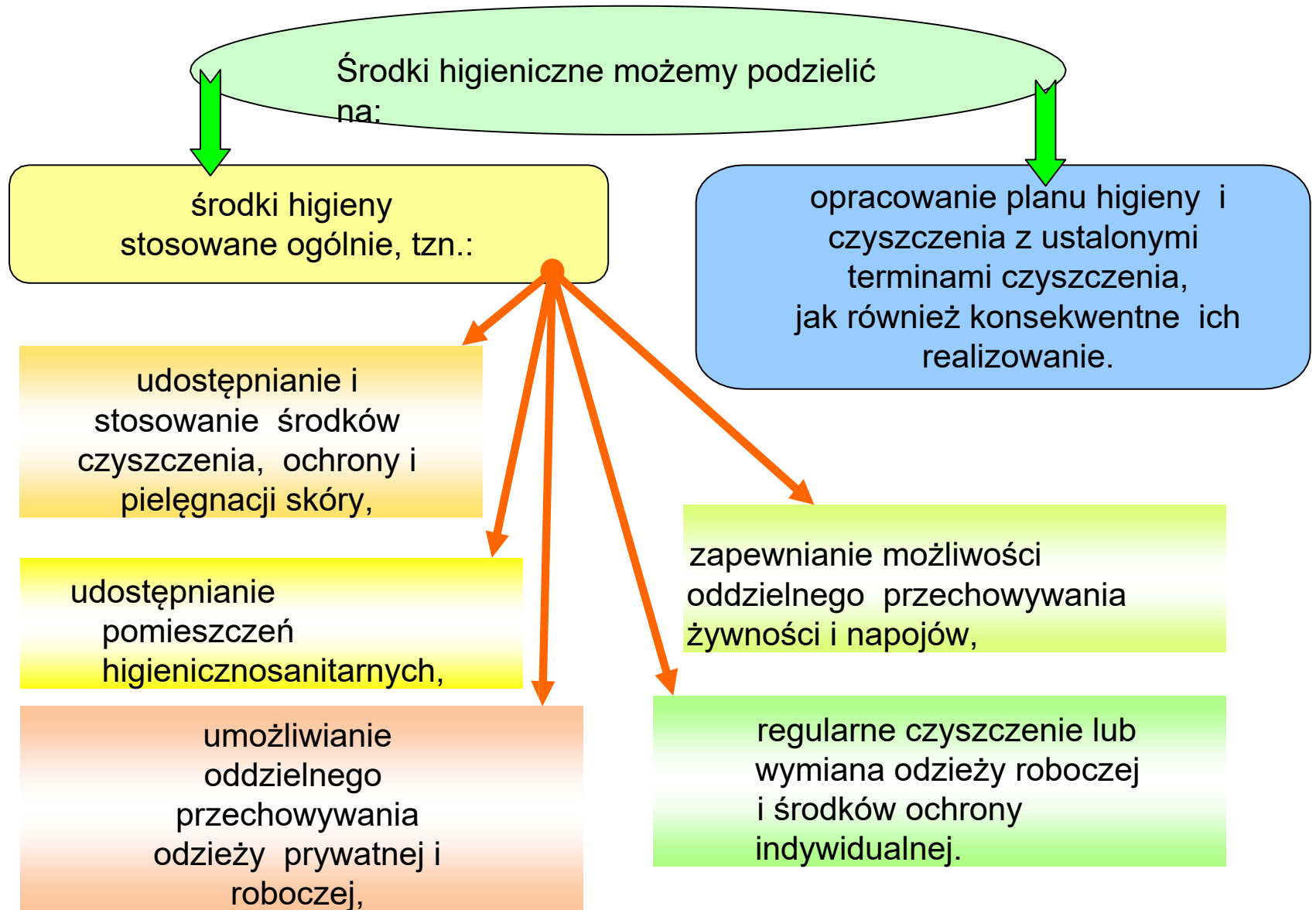
zakazu noszenia prywatnej odzieży w pracy oraz prania odzieży roboczej w domu,

właściwego postępowania w przypadku niebezpiecznego zdarzenia;

unikanie czynności prowadzących do tworzenia aerozoli;

fachowe zwalczanie i usuwanie gryzoni.

Środki ochrony – higieniczne

Środki ochrony – indywidualne

W zależności od drogi narażenia pracownika należy wyposażyć w środki ochrony indywidualnej, w przypadku:

kontaktu
powierzchniowego
w:

- ochrony rąk,
- odzież ochronną,
- obuwiu ochronnym.

kontaktu z krwią i
innymi płynami
fizjologicznymi w:

- ✓ odzież ochronną,
- ✓ ochrony rąk,
- ✓ ochrony układu oddechowego,
- ✓ ochronę oczu.

drogi
powietrzno-
-
kropelkowej

- ❖ ochrony układu oddechowego,
- ❖ ochronę oczu.

Profilaktyka zdrowotna

Pracownicy narażeni na działanie szkodliwych czynników biologicznych, zgodnie z art. 229 § 1, 2, 5 Kodeksu pracy, podlegają obowiązkowi profilaktycznych badań lekarskich.

W przypadku rozpoznania u pracownika choroby, która może być skutkiem narażenia na działanie szkodliwego czynnika biologicznego, należy zapewnić pozostałym pracownikom narażonym na działanie szkodliwego czynnika biologicznego w takim stopniu, jak choremu pracownikowi, możliwości przeprowadzenia badań lekarskich.

Pracodawca musi zapewnić szczepienia ochronne pracownikom (a pracownicy ci mają obowiązek poddać się takim szczepieniom) narażonym na działanie szkodliwych czynników biologicznych, o ile dostępna jest odpowiednia szczepionka.

Postępowanie w sytuacji awarii lub zagrożenia życia bądź zdrowia – zakłucie

W przypadku zakłucia należy:

umyć ręce pod bieżącą wodą z
płynnym mydłem

dużą ranę odkazić 3%
roztworem wody utlenionej,

skonsultować się z lekarzem,
najlepiej specjalistą
od chorób zakaźnych.

założyć jałowy
opatrunek
(najlepiej wodoodporny),

UWAGA! Nie tamować upływu krwi,
a nawet spowodować bardziej intensywne krwawienie.

Postępowanie w sytuacji awarii lub zagrożenia życia bądź zdrowia – zabrudzenie skóry

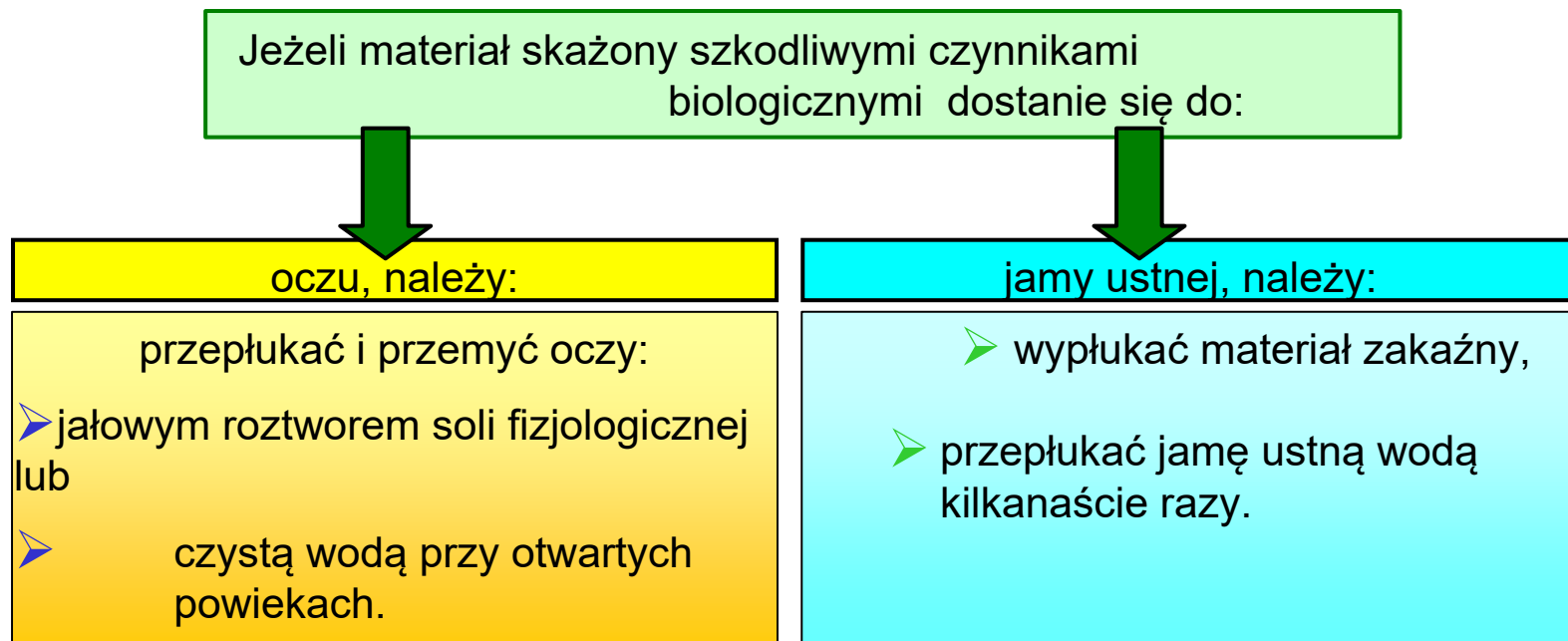
W przypadku zabrudzenia skóry materiałem skażonym szkodliwymi czynnikami biologicznymi należy:

usunąć materiał zakaźny z powierzchni skóry przy użyciu gazy lub innego materiału nasączonego środkiem antyseptycznym do odkażania rąk,

miejsce ekspozycji umyć i zdezynfekować preparatem antyseptycznym.

Postępowanie w sytuacji awarii lub zagrożenia życia bądź zdrowia – kontakt z oczami lub jamą ustną

Postępowanie w sytuacji awarii lub zagrożenia życia bądź zdrowia – ekspozycja

W przypadku ekspozycji na materiał skażony szkodliwymi czynnikami biologicznymi, tj. rozlanie, opryskanie, rozsypanie, rozbicie próbówki lub innego pojemnika itp., należy:

miejsce skażone natychmiast zalać środkiem dezynfekcyjnym,

przykryć ligniną lub ręcznikiem papierowym na 15 minut,

zebrać resztki w rękawiczkach do worka na materiały skażone,

Umyć i zdezynfekować powierzchnię,

rozbite szkło zebrać pęsetą do twardego pojemnika na ostre materiały zakaźne,
pęsetę zdezynfekować,

zdejmując rękawice i umyć i zdezynfekować ręce.

SZKOLENIE PRACOWNIKÓW NARAŻONYCH NA SZKODLIWE CZYNNIKI CHEMICZNE

Informowanie pracowników

Pracodawca ma obowiązek poinformowania pracowników o możliwości powstania nieprzewidzianych sytuacji, podczas których mogą wystąpić poważne zagrożenia dla ich zdrowia lub życia.

W szczególności informacje takie dotyczą występowania w środowisku pracy czynników stwarzających niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia pracowników (§ 102 ust. 1 ropbhp).

Substancje i preparaty chemiczne zaliczane do niebezpiecznych

Prace z użyciem substancji i materiałów chemicznych sklasyfikowanych jako niebezpieczne zaliczane są do prac szczególnie niebezpiecznych, jako prace przy użyciu materiałów niebezpiecznych.

Substancjami i preparatami niebezpiecznymi są substancje i preparaty zaklasyfikowane do co najmniej do jednej z następujących kategorii:

- o właściwościach wybuchowych,
- o właściwościach utleniających, skrajnie łatwo palne,
- wysoce łatwo palne, łatwo palne,
- bardzo toksyczne,
- toksyczne, szkodliwe,
- żrące, drażniące,
- uczulające, rakotwórcze,
- mutagenne,
- działające szkodliwie na rozrodczość,
- niebezpieczne dla środowiska.

Właściwości czynników chemicznych

Wyróżnić możemy chemikalia o właściwościach:

żrących

toksycznych

rakotwórczych

utleniających

drażniących

uczulających

palnych

szkodliwych

mutagennych

wybuchowych

Z uwagi na te właściwości chemikalia mogą powodować różne zagrożenia.

Zagrożenia ze strony czynników chemicznych

Czynniki chemiczne mogą powodować:

podrażnienia górnych dróg oddechowych i trudności z oddychaniem,

upośledzenia działania narządów wewnętrznych człowieka,

zmiany nowotworowe,

zagrożenia pożarem, wybuchem,

uczulenia (alergie) najczęściej po zetknięciu ze skórą lub też zmiany w układzie oddechowym,

powstanie bardzo poważnych nieodwracalnych zmian w stanie zdrowia człowieka,

Drogi narażenia

Istnieje możliwość narażenia pracownika na czynniki chemiczne przez:

układ oddechowy

– drogą inhalacyjną (powietrzną) – przez wdychanie par, gazów, dymów, aerozoli i pyłów,

układ pokarmowy

– drogą pokarmową –
najczęściej pośrednio przez niesione rękoma pożywienie,
w czasie picia napojów lub palenia papierosów,

skórę

– przez kontakt skóry i błon śluzowych
(nosa, oczu) z czynnikami chemicznymi.

Składowanie i stosowanie materiałów

Sposób składowania i stosowania materiałów niebezpiecznych powinien zapewniać:

zachowanie temperatur, wilgotności i ochrony przed nasłonecznieniem stosownie do rodzaju materiałów niebezpiecznych i ich właściwości;

przestrzeganie ograniczeń dotyczących wspólnego składowania i stosowania materiałów;

ograniczenie ilości jednocześnie składowanych materiałów do ilości dopuszczalnej dla danego materiału i danego pomieszczenia;

przestrzeganie zasad rotacji z zachowaniem dopuszczalnego czasu składowania poszczególnych materiałów;

zachowanie dodatkowych wymagań specyficznych dla składowania materiałów i ich stosowania;

rozmieszczenie materiałów w sposób umożliwiający prowadzenie kontroli składowania i składowanych materiałów.

Zasady przy magazynowaniu

Czynniki chemiczne należy magazynować:

w wyznaczonych i oznakowanych miejscach,

zgodnie z prowadzonym w zakładzie rejestrem i jeżeli to

możliwe, w oryginalnych pojemnikach lub opakowaniach.

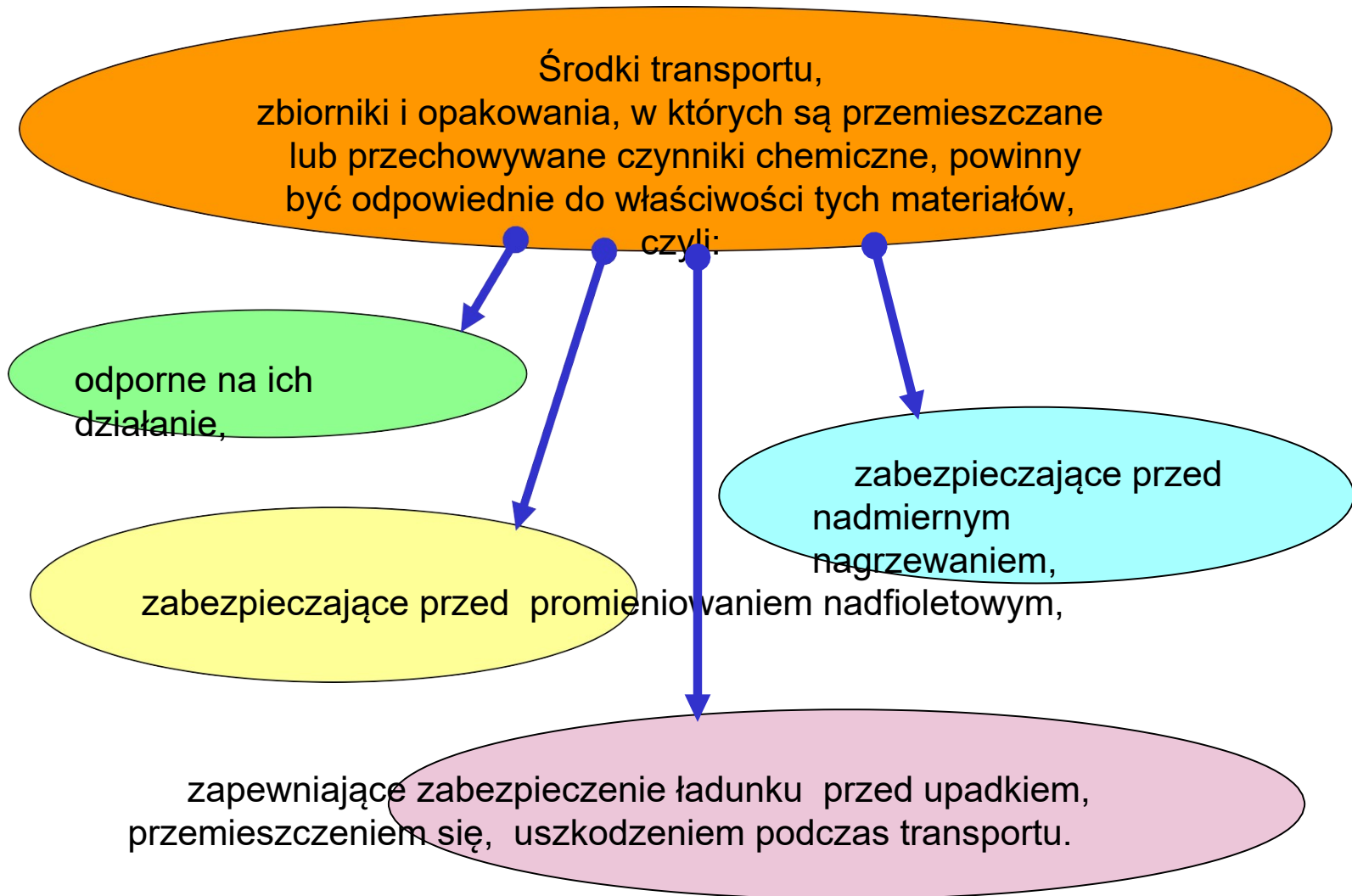
Czynników chemicznych nie należy: magazynować na

stanowiskach pracy,
w pomieszczeniach socjalnych, higienicznosanitarnych,
punktach pierwszej pomocy,

przechowywać w pojemnikach (np. kanistry, butelki,
beczki), których wygląd lub oznaczenie mogłyby
sugerować,
że zawierają środki spożywcze.

Transport wewnątrzzakładowy

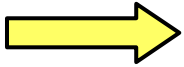

Oznakowanie opakowań

Substancje i preparaty chemiczne należy przechowywać w oznakowanych opakowaniach umożliwiających ich identyfikację.
Opakowania powinny być:

jasno, czytelnie i zrozumiale opisane, oznakowane właściwie do zawartości,

jeżeli oznakowanie jest nieaktualne lub nieczytelne, powinno być usunięte i zastąpione nowymi.

Niedopuszczalne jest stosowanie substancji i preparatów chemicznych nieoznakowanych w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację.

Środki ochrony zbiorowej

Jednym z podstawowych środków ochrony zbiorowej jest sprawny system wentylacji.

Rodzaj wentylacji powinien być dobrany do właściwości danej substancji czy preparatu oraz rodzaju procesu technologicznego lub procesu pracy.

Jeżeli w procesie pracy występują w danym pomieszczeniu substancje lotne cięższe od powietrza, system wentylacji powinien przewidywać wentylację odciągową zamontowaną przy podłodze.

Wśród środków ochrony zbiorowej można wskazać zapewnienie bezpiecznych warunków odkażania, czyszczenia poprzez stosowanie np. kabin odkażających lub czyszczących.

Środki ochrony indywidualnej

Pracowników narażonych na czynniki chemiczne należy wyposażyć w środki ochrony indywidualnej, w postaci:

- ✓ odzieży ochronnej;
- ✓ ochrony rąk – rękawice ochronne;
- ✓ ochrony układu oddechowego, np. maski z pochłaniaczem;
- ✓ ochrony oczu, np. gogle;
- ✓ obuwia ochronnego.

Informacja o ryzyku zawodowym

Dokument potwierdzający przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego w narażeniu na chemikalia powinien uwzględniać w szczególności:

informowanie i szkolenie pracowników na temat np.:

stosowanych maszyn, narzędzi i materiałów,

wykonywanych zadań,

występujących na stanowisku niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych czynników środowiska pracy,

stosowanych środków ochrony zbiorowej i indywidualnej,

osób pracujących na tym stanowisku;

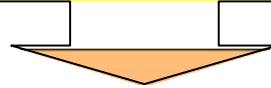
wyniki przeprowadzonej oceny ryzyka zawodowego dla każdego z czynników środowiska pracy oraz niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające ryzyko;

datę przeprowadzonej oceny;

osoby dokonujące oceny.

Informacje o ryzyku

W ocenie ryzyka zawodowego, dotyczącego narażenia na chemikalia, należy również uwzględnić:

niebezpieczne właściwości czynnika chemicznego;

rodzaj, poziom i czas trwania narażenia;

wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń w środowisku pracy, jeżeli zostały ustalone;

wartości dopuszczalnych stężeń w materiale biologicznym, jeżeli zostały ustalone;

efekty działań zapobiegawczych;

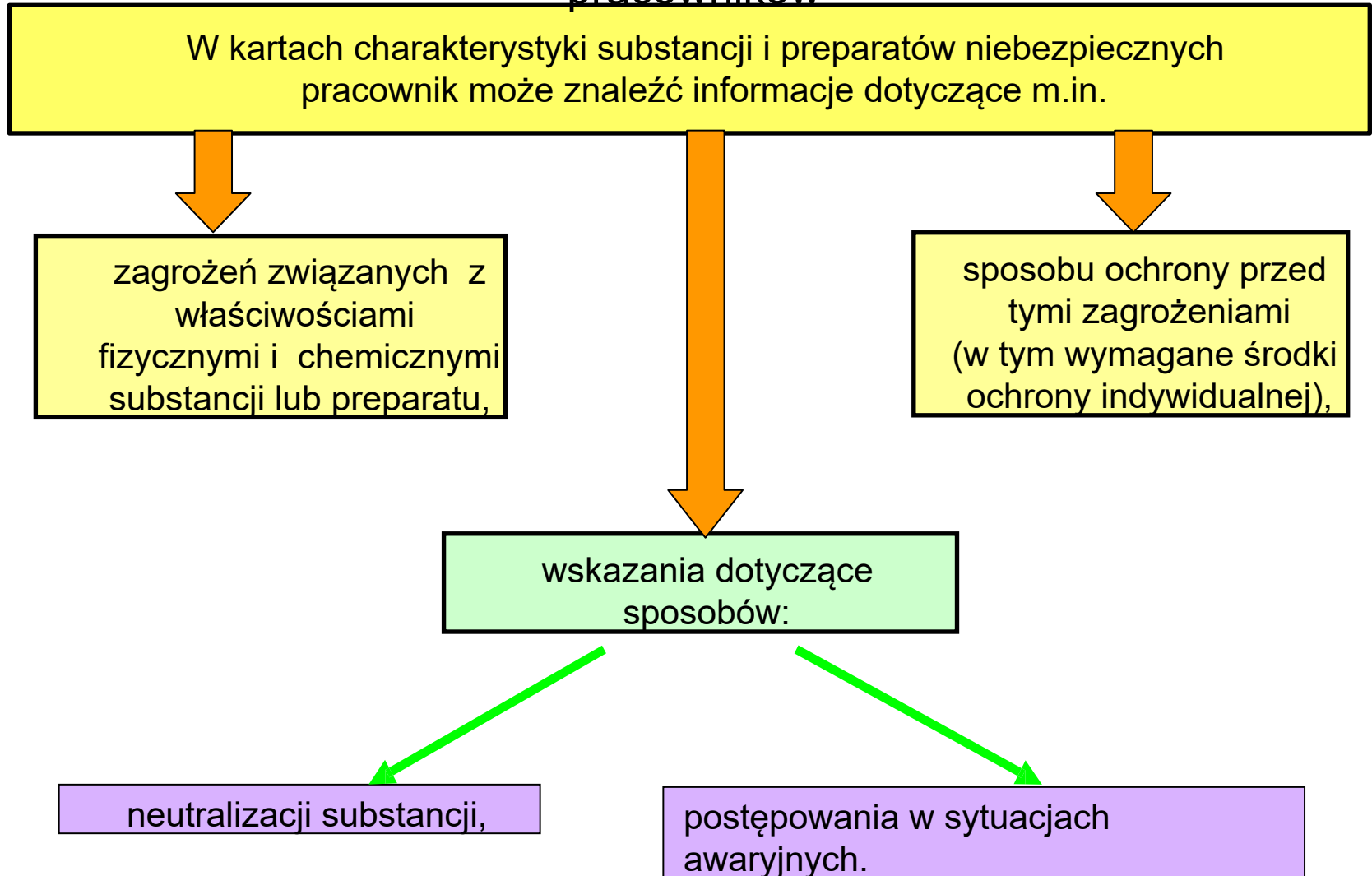
otrzymane od dostawcy informacje dotyczące zagrożenia czynnikiem chemicznym oraz zaleceń jego bezpiecznego stosowania;

wyniki oceny stanu zdrowia pracowników, jeżeli została przeprowadzona;

warunki pracy przy użytkowaniu czynników chemicznych, z uwzględnieniem ilości tych czynników.

Obowiązek szkolenia pracowników

Konsultacje z pracownikami

Wśród obowiązków pracodawcy jest również konsultowanie z pracownikami lub ich przedstawicielami działań w zakresie bhp.

Konsultacjom tym powinny podlegać:

zmiany w organizacji pracy i w wyposażeniu stanowisk pracy,

wprowadzenie nowych procesów technologicznych,

wprowadzenie nowych substancji i preparatów chemicznych.

jeżeli mogą one stwarzać zagrożenia dla zdrowia lub życia pracowników.

Pracodawca powinien także konsultować przydzielanie pracownikom środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego.

